

Exposing India's Blunders, Pakistan Internationalized the Kashmir Issue

Mr Sharma

More than 60 days have been passed. Indian forces have continued lockdown and curfew in the Indian Occupied Kashmir (IOK). More restrictions have been imposed in wake of shortage of foods and even medicines for the patients. In order to hide human rights violations, communication services have been cut off from the world and foreign journalists are not allowed to enter that region. Besides, Indian extremist rulers are also escalating tensions with Pakistan to divert attention from the drastic situation of the Indian Controlled Kashmir, and have continued shelling inside Pakistani side of Kashmir.

In response to the threat of nuclear war by Indian Defence Rajnath Singh, addressing a press conference, Pakistan's army's media wing—the DG of Inter-Services Public Relations (ISPR), Maj-Gen. Asif Ghafoor stated on September 4, this year: "There is no policy of no first use of strategic capability...use of nuclear capability is political...no solution to the Kashmir issue less than right to self-determination of Kashmir is acceptable to Pakistan...Pakistan is ready to go to any extent for Kashmir...war would become an option by compulsion and not by choice if other elements do not succeed in stopping brutalities in the Indian Held Kashmir."

In fact, Indian forces have broken all previous records of gross human rights violations since August 5, 2019 when Indian extremist Prime Minister Narendra Modi's government ended special status of the Jammu and Kashmir by abolishing articles 35A and 370 of the Constitution to turn Muslim majority into minority in the Indian Controlled Kashmir.

New Delhi which already had 500,000 troops in the Indian Held Kashmir sent almost 300000 extra troops. Despite India's excessive deployment of troops in the Kashmir region, arrest of the Kashmiri leaders and the pellet guns shots, Kashmiris have accelerated the war of liberation, being waged for their right of self-determination, which was also recognised by the United Nations resolutions.

Pakistan is continuously exposing the blunders, committed by the fundamentalist Premier Modi in relation to the IOK and Islamabad.

Human rights groups such as Human Rights Watch, Amnesty International etc. and Western media like BBC, CNN, The New York Times, The Washington Post, The Guardian etc. have repeatedly condemned Indian illegal measures and human rights violations which continue unabated in the Indian Occupied Kashmir. Particularly, the rights groups have repeatedly called on India to lift restrictions and release political detainees.

Pakistan's Prime Minister Imran Khan who has declared himself an ambassador of Kashmiris, spent the days of his seven-day visit to the New York City in connection with the 74th

session of the United Nations General Assembly opened on September 24. In his interaction with the United Nations, US lawmakers, scholars, human rights activists and the media, and meeting with the US President Donald Trump, he briefed them on the repercussions of the Indian annexation of the disputed Kashmir valley.

In this regard, Prime Minister Imran met the President Trump on September 23, this year. Addressing a joint press conference, Trump once again

Modi's government. He reiterated that he wants immediate lifting of the curfew imposed in the Indian Held Kashmir to lessen the suffering of the Kashmiri people. He pointed out that the two nuclear-armed neighbours have since been locked into a war of words, with tensions heightening at the border.

Prime Minister Imran is due to address the UN General Assembly on September 27, this year. He has already announced that he will highlight the Kashmir issue, exposing the ethical and legal

offered to mediate between Pakistan and India on the Kashmir issue. Trump said: "If I can help, I will certainly do...If both [Pakistan and India] want, I am ready, willing and able to do it...Kashmir is a complex issue that had been going on for a long time...I do believe that there is a solution". Regarding the "Howdy, Modi" rally in Houston on Sunday (September 22) in which the US president and Indian Prime Minister Modi shared a stage and showed each other with praise, Trump said: "He had heard a very aggressive statement from Modi on Sunday.

In his remarks on Kashmir, Prime Minister Imran stated, "Trump heads the most powerful country in the world, which has a responsibility to resolve disputes...We look to the US to put out flames in the world...even though Trump offered to mediate, India is refusing...In this situation, I feel that this is the beginning of a crisis. I honestly feel that the crisis is going to get much bigger [considering] what is happening in Kashmir."

The lawmakers called on the PM Imran Khan on September 22, 2019 included US Senate Minority Leader Chuck Schumer and Chair—man of the Senate Judiciary Committee Lindsey Graham. Senator Graham was also among those four US senators who wrote a letter to President Trump recently, asking him to take immediate action to end deepening humanitarian crisis in occupied Kashmir.

PM Imran spoke at an event at the think tank-US Council on Foreign Relations. The premier also held a meeting with British Prime Minister Boris Johnson and rulers of various countries and the founder of the Kashmir Study Group Farooq Kathwari during which informed them about India's illegal occupation and human rights violations in the occupied Kashmir so that they could see the real face of

bankruptcy of India's annexation of the occupied Kashmir.

It is notable that during his address to the nation on August 26, 2019, Prime Minister Imran said: "India's decision to revoke Article 370 would prove to be a historic blunder by Narendra Modi's government in occupied Kashmir. Time will prove that the Indian government has given an opportunity to the Kashmiri people to get their freedom. They [India] have played their last card". However, addressing a press conference, marking the start of the General Assembly's 74th session, on September 18, 2019, United Nations (UN) Secretary-General Antonio Guterres has once again offered to mediate the escalating Kashmir issue between Pakistan and India. He has emphasized on the need for respecting human rights in the Indian Controlled Kashmir which is under strict lockdown. He remarked that he would continue to advocate for the peaceful settlement of the decades-old Kashmir dispute.

Addressing the 42nd session of the United Nations Human Rights Council (UNHRC) in Geneva on September 10, this year, Pakistan's Foreign Minister Shah Mahmood Qureshi urged the UNHRC "to constitute a commission of inquiry for an investigation into blatant and grave human rights violations in occupied Kashmir".

Qureshi elaborated: "The basic and inalienable human rights of Kashmiri people are being trampled with impunity by India...over 6,000 people...have been arrested, without due process of law. Many of them have been forcibly shipped to jails all over India, under draconian laws operative in Indian Occupied Jammu & Kashmir...New Delhi has turned Kashmir into the largest prison...India can once again resort to false-flag operations, and use the bogey of terrorism to divert international attention from atrocities in

occupied Kashmir...illegal occupation of Muslim-majority Kashmir region can drive the two nuclear-armed countries into an accidental war".

It is mentionable that Pakistan achieved a biggest success when 50 countries supported Pakistan's stance on Indian Held Kashmir in a joint statement delivered at the UNHR in Geneva on September 10, 2019. The joint statement said: "It shares the concern expressed by the High Commissioner for Human Rights Michelle Bachelet regarding the impact of recent actions on the human rights of Kashmiris...the UN Secretary-General Antonio Guterres, the Office of the High Commissioner for Human Rights [OHCHR], UN Special Procedures in their joint press release of 22 August 2019, civil society organizations and international media have repeatedly expressed serious concerns about the unprecedented restrictions and on the continuous curfew imposed since fifth of last month, curbing of fundamental freedoms, communications blackout and reports of widespread torture, extrajudicial killings, arbitrary arrests, molestation of women, and enforced disappearances".

It quoted UN Secretary-General António Guterres statement on 8th of last month that said: "The position of the United Nations on this region is governed by the Charter of the United Nations and applicable Security Council resolutions". This position of the UN Secretary-General has also been corroborated by OHCHR's Kashmir Reports.

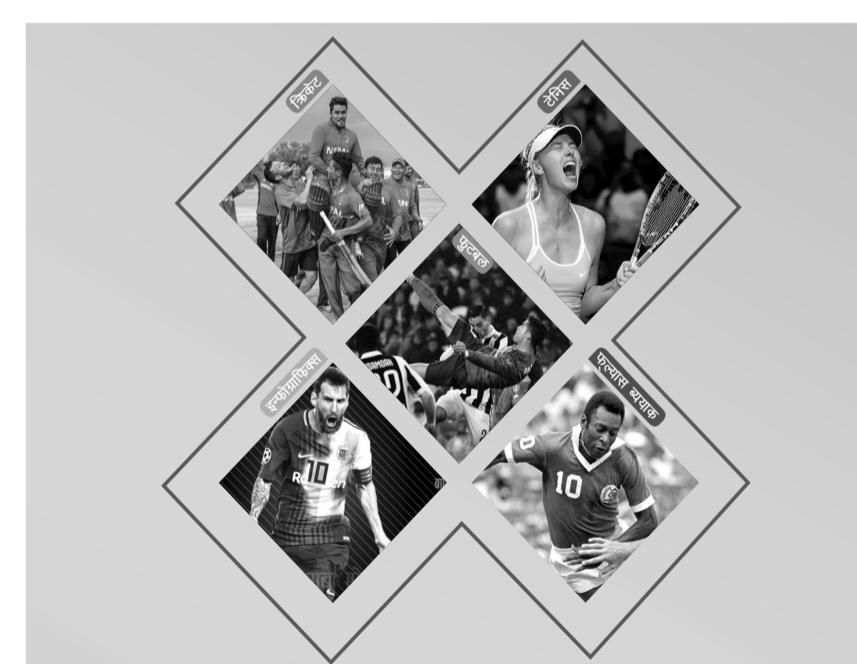
Pakistan's Prime Minister Imran Khan have repeatedly stated the inaction by the international

community, particularly the West's major powers who have financial interests in India could lead to conventional war which could be culminated into nuclear war between the two countries. Especially, on August 15, 2019, Prime Minister Imran has warned the international community of "severe repercussions and reactions", if they "silently witness another Srebrenica-type massacre & ethnic cleansing of Muslims in the occupied Kashmir".

In his interview with Russian TV Channel RT on September 13, 2019, PM Imran Khan once again pointed out that the Indo-Pakistani standoff took a turn for the worse after New Delhi revoked the decades old autonomy of the part of disputed Kashmir it controls. Khan urged the world community to help preventing the conflict from spiraling into "a nuclear hotspot" with "unimaginable" consequences.

In his interview with Al Jazeera TV channel on September 14, this year Premier Imran Khan warned by saying: "Pakistan would never start a war, and I am clear: I am a pacifist, I am anti-war, I believe that wars do not solve any problems...When two nuclear-armed countries fight, if they fight a conventional war, there is every possibility that it is going to end up into nuclear war...Eight million Muslims in Kashmir are under siege...and why this can become a flashpoint is because India is trying to divert attention from illegal annexation and genocide in Kashmir".

Undoubtedly, we can conclude that by exposing India's blunders, Pakistan internationalized the Kashmir issue.

Every game. Everything about the game.

साबै सेवा

www.sabaikhel.com

[/sabaikhel](#)

info@sabaikhel.com

[@sabaikhel](#)

For Advertisement : sabaikhel@gmail.com

चाउलाईदिखि सी चिड़फिड़ सर्तम

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

२०७६ सालमा उत्तरी सिमानामा चिनियाँ सेनाले भूलबस नेपालीलाई मारेको खबर आयो । तत्कालीन सरकारले माफी माँग्न र क्षतिपूर्ति दिन माँग गरे पछि चीनले तत्कालै नेपालको माँग स्वीकार गन्यो । आकारले चीन टूलो थिए तर व्यवहारले चीन टूलो बन्यो । त्यतिबेलादेखि चीनले नेपाललाई समानता र सम्मानको विश्वासले हेरेको देखिन्छ ।

सम्फनायोग्य के पनि छ भने- भारतले आजसम्म नेपालसँग रणतको सम्बन्ध छ भनेर आत्मस्वीकार गरेको अभिव्यक्ति दिएको छैन । नेपालसँग रोटीबेटीको विशिष्ट सम्बन्ध छ भने घोकन्ते पाठमात्र अलाने गरेको छ । देशको कानुन व्यवस्था लथालड्ग दुन्थालेपछि र आमनागरिकमा कांग्रेसी आतक फैलिन गएपछि बाध्य भएर राजा महेन्द्रले २०१७ साल पुस १ गते अप्रजातान्त्रिक चरित्रको प्रजातान्त्रिक सरकार हटाएर पञ्चायत व्यवस्थाको सुरुआत गरे । यो घटनालाई आज पनि प्रजातन्त्र विरुद्ध राजाको कू भनेर चर्चा गर्ने गरिन्छ ।

महेन्द्रको शासनकाल सुरु हुनासाथ भारतले नेपालमाथि डरलाग्दे हस्तक्षेप गरेर सैनिक मार्च गर्नसक्ने अवस्था विकसित हुनथाल्यो । धेरै नपढेका तर कूटनीतिक र राजनीतिका होन्हार खेलाडी राजा महेन्द्रले चीनलाई यसको संकेत पठाएपछि चीनको प्रतिक्रिया यसरी आयो कि भारतको संसदको तापक्रमसमेत बढायो । चीनले त्यसपछि नेपालमाथि हमला गर्दै भने त्यो चीनमाथि हमला गरेको सम्झिइने छ, चीन सँधै सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपालको पक्षमा उभिने छ ।

यसपछि नेपाली माटोमा परेड खेला उठिसकेको भारतको सैनिक पाइला सैनिक पोष्टमा सिमित हुन्युग्यो र चीनको खबरदारीप्रति भारतीय संसदमा टूलो हंगामा सहितको बहसको मुख्य विषय बन्यो ।

चीनले त्यसपछि निरन्तर आकारमा सानो भए पनि नेपालको स्वतन्त्रता र नेपाली जनताको पक्षमा उभिएर नेपाललाई समर्थन गर्दै आएको छ । चीनको त्यही समर्थनको बलमा राजा महेन्द्रको निर्देशन पाएर तत्कालीन प्रधानमन्त्री कीर्तिनिधि बिष्टले २००८ सालदेखि २०२७ सालसम्म नेपालको पूर्वी ओलाड्युङ्गोलादेखि सुदूरपश्चिमको टिक्करसम्म तैनाथ भारतीय चेकपोलाई हटाउने निर्णय गरे, हटाइदिए । सुरक्षाविद केसरबहादुरको शब्दमा 'चीनसँगको सीमामा भारतीय फौजी स्टेशन थिए, भारतीय फौजको चेकपोष्ट हटाइदिनुभो, नेपालको सीमामा नेपाली फौज बस्नुपर्छ भने मान्यता स्थापित गर्न देशभक्त हुन कीर्तिनिधि बिष्ट ।'

वर्तमान कालखण्डमा भारतले ६४ हजार हेक्टर भूमि अतिक्रमण गरेको छ, लिपुलेक र कालापानीमा भारतीय सैनिक बसेका छन् । केही राजनजस्ता भारतीय नेपालविदहरू प्रमाण भए त्याउ हामी छाडिन्छौ भनेर नेपाललाई ललकारिहेका छन्, नेपाली राजनीतिक पार्टी, बुद्धिजीवी

र नागरिक समाजका अगुवाहरू बोल्न सम्बन्धन् । नेपाल मानसिक रूपमा मैन पग्लेजसरी यसरी पग्लदै गरेका छन् । यसेलाई हामी लोकतन्त्र भनेर ताली बजाइरहेका छौं ।

हो, चीनले राजालाई धोका दिएको हो । चीनसँग साहै राम्रो मित्रता भएपछि र भारतबाट व्यापक अमैत्रीपूर्ण दबाब फेल्न नसकेर राजा ज्ञानेन्द्रले आडभरोसाका लागि बंगलादेशमा सम्पन्न सार्क सिखर सम्मेलनमा चीनलाई पर्यवेक्षकका रूपमा आमन्त्रण गर्ने प्रस्ताव गरे । चीनतिर ढल्कने भनेर यसपछि आगो बनेको भारतले जनयुद्धकारी प्रचण्ड तरवार अधि सारेर १२ बुँदे दिल्ली सम्भौता गराइदियो । जसको परिणाम संसद पुनर्स्थापना, संविधानसभा र २०६५ साल जेठ १५ गतेको गणतन्त्र कार्यान्वयन हुनपुर्यो । प्रधानसेनापति रुकमांगद कटवाल कड्किदिएको भए अथवा चीनले चूप नबिसिदिएको भए नेपाल आजको लोकतन्त्रिक साइनबोर्ड भुण्ड याएको बर्बादी भेलुपर्ने बाध्यतामा हुने थिएन । यही भारतीय रिसको भोकमा हिन्दुराष्ट्र र राजसंस्था बगेर गयो । बली राजतन्त्र हिन्दुराष्ट्रको चढाइयो, महगो मूल्य नेपाल र नेपालीले चुकाउनु परेको छ ।

शायद नेपालको राजनीतिक परिवर्तन हेर्ने फुसर्द चीनलाई भएन । आर्थिक र सामरिक शक्तिराष्ट्र बने विश्व स्पार्शुनको प्रतिस्पर्धी चीनलाई नेपालको पछि लाग्ने फुसर्द थिएन, भर्सैले परोस् भनेर आफ्ना प्राथमिकताको सफलतातिर लाग्यो चीन । कतिपय युरोपियन राष्ट्रका राजदूतहरू भियना कन्भेन्सनविपरित नेपालका प्रधानमन्त्रीलाई ओहदाको प्रमाणपत्र बुझाउन्नौ भनेर फर्को समयमा चीनका राजदूत चेंग सियालिङ्गले तत्कालीन प्रम कोइरालासमक्ष ओहदाको प्रमाणपत्र पेश गरेर राजतन्त्रको अन्त्य चीनलाई मान्य छ भने सन्देश दिए । चीनका राजदूतले पिपुल भर्डिङ' नै चीनको नीति हो भनेर स्वभाविकता दर्शाए । त्यसपछि चीनबाट आएका उच्चस्तरीय प्रतिनिधिमण्डलहरूले पनि नेपाली पिपुलको भर्डिकलाई निरन्तर सम्मान दिए । पश्चिमा इसाइ समाजले धर्मनिरपेक्षताका लागि डलरको खोलो बगाइदिए, चीनको यूर्टन डिप्लोमेसीले

राजतन्त्र हटाउने मिसाइलको काम गन्यो । यद्यपि बेइजिङ्गको ग्रेट हलबाट राजा महेन्द्र र माओत्सेतुगको टूलो फोटो आज पनि नेपाल चीन सम्बन्धको साक्षी बिकरहेको छ । स्मरणीय के पनि छ भने मुनाफा र अनुकूलता खोज्दै हिडेको चीनले सिकिकम बिलयलाई ३१ वर्षपछि स्वीकारेर भारतसँग नाथुला नाका खोल्यो र पाकिस्तानको ग्वारदरबाट सम्पूर्ण एसियाली राष्ट्रसँग सम्पर्क गर्न विश्वकै टूलो मेगा प्रोजेक्ट सडकमार्ग सम्पन्न गर्ने अग्रसर भयो । चीनप्रति नकारात्मक धारणा नबनोस् भनेर चीनका तत्कालीन राजदूत चेड सियालिङ्गदेखि वर्तमान राजदूत हु याँकीसम्मले नेपाली जनताले कुनै समस्या र दुःखको सामना गर्नु

नेपाल आएको मौकामा अमेरिकी राजदूत चाण्डीबेरीले किन त्यो रणनीतिलाई पोलिसी भने । स्ट्राटेजी र पोलिसीमा के फरक छ ? नेपाल अनभिज्ञ छ र नेपाल बिस्तारै असंलग्नताबाट पलायन हुँदै गएका छनक देखिदैछन् । नेपालले प्रष्ट राष्ट्रियनीतिमा सर्वदलीय सहमति नगर्न हो भने यस्तो ढलपल नीतिले जोखिममा पर्दे जानेछ र अस्थिरताको डरलाग्दे भूमरीबाट अस्थिरत्व जोगाउने संकटमा पर्ने देखिन्छ ।

चीनमा कम्युनिष्ट पार्टी, नेपालमा कम्युनिष्ट पार्टी, नेपाल सीपथमा छ कि असंलग्न पथमा ? प्रधानमन्त्री र नेकपाका अध्यक्ष यही को कम्युनिष्ट शासन, ५० वर्षसम्म नेकपाको शासन रहन्छ

● ● ●

वर्तमान कालखण्डमा भारतले ६४ हजार हेक्टर भूमि अतिक्रमण गरेको छ, लिपुलेक र कालापानीमा भारतीय सैनिक बसेका छन् । केही राजनजस्ता भारतीय नेपालविदहरू प्रमाण भए त्याउ हामी छाडिदिन्छौ भनेर नेपाललाई ललकारिहेका छन्, नेपाली राजनीतिक पार्टी, बुद्धिजीवी र नागरिक समाजका अगुवाहरू बोल्न सक्दैनन् । नेपाल मानसिक रूपमा मैन पग्लेजसरी यसरी पग्लदै गएका छन् ।

यसेलाई हामी लोकतन्त्र भनेर ताली बजाइरहेका छौं ।

● ● ●

परेमा त्यो चीनको आफ्नै दुःख र समस्या हुनेछ, जब नेपाली जनताले सार्वभौमिकता र भौगोलिक अख्याता कायम राख्ने क्रममा कुनै कठिनाईको सामना गर्नेछन्, त्यतिबेला चीन नेपालको सामान्यमा हुनेछ भनेर सन्देश दिइरहेका छन् । नेपाल चीन सम्बन्धको ७००४ उत्सव मनाउने क्रममा असोज २५ र २६ गते नेपाल भ्रमण गरेका चीनका राजदूत चेंग सियालिङ्गले तत्कालीन प्रम कोइरालासमक्ष ओहदाको प्रमाणपत्र पेश गराउन हामी सधारेछौ भनेर गएका छन् । नेपाल र चीन रणनीतिक साफेदार हुन भनेर सन्देशसमेत दिएका छन सीले । चीन बीआरआई नीति लिएर अधि बढेको छ, नेपाल चीनको त्यो नीतिको समर्थक राष्ट्र पनि हो ।

तर बुझन नसकिने कुरा के हो भने अमेरिकी इण्डो प्यासिफिक रणनीतिमा नेपाल किन सामेल भयो ? चीनका राष्ट्रपति

भिनिरहेका छन् । यही हो त कम्युनिजम ? यही कम्युनिजम हो भने भ्रष्टाचार र अनियमितालाई नेपाली जनताले छिटो आगामी चौतारीमा बिसाउने पक्का छ । किनकि नेपाल नेपाली पथमा हुनुपर्छ, अरु मुलुकबाट मात्र होइन, चीनको हस्तक्षेपबाट पनि नेपाल मुक्त हुनुपर्छ ।

निश्चित रूपमा चीनको सरोकार उसको सुरक्षासँग सम्बन्धित छ । सुरक्षाको सरोकार नेपालको पनि छ र भारतको पनि छ । नेपालले सम्भूरी र स्विशासिलो कानुन व्यवस्थाबाट दुबै मुलुकको साथ लिएर आर्थिक प्रगतिमा लानुपर्छ ।

विगतका चाउलाई देखि वर्तमा सी चिनफिडसम्मको अभिव्यक्ति मिल्नु भनेको चीनले नेपालमा आफ्नो सुरक्षा सरोकारमात्र छ भनेर सूचित गरेको हो । चीनको नेपाल उपस्थिति पारदर्शीबाट प्रष्ट बन्दै जानु यसको प्रमाणिकता हो । सीमा

अतिक्रमणदेखि जलस्रोत अतिक्रमणसम्म, राजनीतिक हस्तक्षेपदेखि सामाजिक जीवन नियन्त्रणसम्म हात हालिसकेको भारतलाई रोक्ने साहस र ऑट वर्तमान नेपाली नेतृत्वले गुमाईसकेको अवस्थामा चीनको नेपाल हेराइ, बुझाइ र गराइ रणनीतिक देखिन्छ । भारतले स्पावास भनिदिए डडग पर्ने 'कप्तान' प्रवृत्तिका दलहरूले सम्भूरीको परराष्ट्रनीति कसरी सञ्चालन गर्ने हुन, यो विषय भने कठिन बनेको छ । यही कठिनतालाई चीनले नेपालको हिम्मत र प्रतिरक्षा ताकत बृद्धि गर्ने गरिरहेको सहयोग अप्र

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले ससिक्खयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अतिरिक्ताणी

अभियान

सरपाठकीय

राष्ट्रपति सीको भ्रमणले आशा जगाएकै हो त ?

तेपाल र चीन बीचको सम्बन्ध तथा मित्रताको इतिहास निकै लामो रहेको छ । त्यही अनुरूपको ठोस सहयोग र भ्रमणको आदान प्रदान भने भएको थिएन । त्यसै क्रममा २३ वर्षपछि गत शनिवार चीनका महामहिम राष्ट्रपति सी चिङ्किङ्ग तेपाल आएर आफ्नो दुई दिने राजकीय भ्रमण गरी स्वदेश फिर्सिको छन् । विश्वकै अर्थिक महाशक्तिको रूपमा उदाउँदै गरेको चीनका राष्ट्रपतिले लामो समयपछि तेपालको भ्रमण गर्नुलाई उपलब्धी तै मानिनुपर्दछ । सी तेपाल आउनुभन्दा अगाडि भारतको भ्रमणमा रहेका थिए । उनी भारतबाट सिधै तेपाल भ्रमणमा आएका थिए । तेपालको इतिहासमै चीनका राष्ट्रपतिलाई विमानस्थलमै गएर राष्ट्रपति विद्यावेची भण्डारी, उपरराष्ट्रपति नन्द बहादुर पुन, प्रधानमन्त्री केपी ओलीसहित सिंगो मन्त्रिपरिषद्ले स्वागत गरेको थियो । त्यस अवसरमा राष्ट्रपति सीलाई पञ्चकन्याहरूले फुलमालाले स्वागत गरेका थिए भने तेपाली सेनाले २१ तोपको सलामी समेत दिएको थियो ।

विश्वको आर्थिक महाशक्तिका रूपमा उदाउँदै गरेको चीनको सहयोगले नेपालको विकासमा ठुलो सहयोग पुऱ्याउन सक्छ । नेपाल सरकारले भन्ने गरेको सुखी नेपाली सम्पूढ नेपालको नारालाई साकार पार्न मित्राद्धृ चीनको सहयोग अपरिहार्य जस्तै भएको छ । पछिल्लो समयमा चीनबाट रेल र तेल ल्याउने भनिएपनि त्यो अहिले काजगर्मै सिमित भएको छ । नेकपा लगायत अन्य केही पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूले चीनको भ्रमण गर्दैमा नेपालको विकास सम्भव छैन । त्यसले नेपाली जनताको मुहारमा खुसी ल्याउन सक्दैन । साँच्चिकै नेपाली जनताले चाहेको विकास हुने हो भने त्यसका लागि ठोस नीति योजनाहरू बनाइनुपर्दछ । नेपालले बनाएका योजनाहरूमा चीनको सहयोग आवश्यक रहेको छ । पछिल्लो समयमा चिनियाँ लगानीमा निर्माण हुने भनिएका योजनाहरूको निर्माण कार्य सुस्त गतिमा रहेका छन् । राल्फपति सीको रोड एण्ड वेल्ट परियोजनामा नेपाल सहभागि भएपनि अहिलेसम्म नेपालले ठुला ठुला योजनाहरू हात पार्न सकिरहेको छैन । सीको विचारधारा पद्धैमा र फलाक्षेमा मुलुकको विकास सम्भव देखिँदैन । त्यसैले हाम्रा नेताहरूले आफ्नो जनताको चाहना र मुलुकको आवश्यकतालाई ध्यान दिएर आफैनै माटो सुहाउँदौ विकासका लागि सहयोग मान्नु उपयुक्त हुनेछ । त्यसका लागि नेपाली नेताहरूले सीलाई सम्झाउन सक्नुपर्दछ । एउटा छियेकी मुलुक विपन्न भएसम्म चीनले जतिसुकै विकास गरेपनि त्यसको अर्थ रहेहैन । त्यसैले मित्राद्धृ चीनले खुल्ला मनले विनाशर्त नेपाललाई विकासका लागि सहयोग गर्नुपर्दछ ।

नेपालको व्यापार घाटा अधिक रहेको छ । अर्को छिमेकी मुलुक भारतसँगको व्यापार घाटाले गर्दा मुलुकको आर्थिक अवस्था कमजोर अबस्थामै रहेका बेला चीनसँगको व्यापार घाटा समेत उच्च हुँदै गएकाले त्यसलाई जति सक्यो छिटो व्यापार घाटा कम गर्दै लानुपर्न आवश्यकता छ । त्यसका लागि उत्पादन तै बढाउनुको कुनै विकल्प छैन । निकासी बढाउनैपर्दछ । नेपाल सरकारले कृषकहरूलाई अनुदान तै दिएर भएपनि उत्पादन बढाउनुपर्न अहिलेको पहिलो आवश्यकता हो । चीनका राष्ट्रपति सीलाई बुद्ध जन्मस्थल घुमाउन सकेको भए सरकारले घोषणा गरेको आउँदो भ्रमण वर्ष सफल हुने थियो । तर सीको व्यस्तताले त्यसो हुन नकसेपनि राष्ट्रपति सीले भ्रमण वर्षमा धेरै चिनियाँ नागरिकहरूलाई नेपालको भ्रमण गर्न अभिप्रेरित गर्न उद्घोष गर्नु स्वागतयोग्य रहेको छ ।

केही समय अधि मात्र काठमाडौंमा चिनियाँ कम्पुनिट पार्टीको अन्तर्राष्ट्रिय विभागका प्रमुखले नेपाल कम्पुनिट पार्टीका विभिन्न तहका नेता तथा कार्यकारीहरूलाई सी विचारबारे प्रशिक्षण नै दिएका थिए। प्रशिक्षण लगाउँ राष्ट्रपति सीले नेपालको भ्रमण गर्नुलाई अर्थपूर्ण रूपमा हेरिएको छ। त्यसमा पनि उनी भारतको भ्रमण सकेर सिधै नेपाल आएका थिए। राष्ट्रपति सी को भ्रमणबाट नेपालले ठुलो आशा राखेको थियो। राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले आयोजना गरेको रात्री भोजमा चीनका राष्ट्रपतिले विभिन्न विषयमा सम्बोधन गरेका थिए। राष्ट्रपति सीले धोषणा गरेका विषयहरूमा दुई देशबीच सहमति समेत भएकाले अब ती कार्यहरूले प्राथमिकता पाउने आशा गरिएको छ। चीनले कहिलै पनि नेपालसँगको मित्रतामा दरार ल्याउने कार्य नगरेको र नेपालले समेत चीनलाई आफ्नो असल छिमेकी राष्ट्रिका रूपमा स्वीकार गरेको हुनाले यी दुई देशबीच कुनै कटुता अहिलेसम्म देखिएको छैन। अर्थात यी देशबीच अहिले कुनै समस्या देखिएका छैनन्। त्यसैले पनि राष्ट्रपति सीको नेपाल भ्रमण सफल भएको स्वीकार गर्नेपर्दछ। अब नेपाल सरकारले सीको भ्रमणलाई अवसरका रूपमा लिएर त्यसै अनरुप अधि बढन सक्नपर्दछ।

राष्ट्रपति सीको भ्रमणमा भएका सहमति र समझौताहरूको कार्यन्वयनमा कुनै ढिलाई गर्नु उपयुक्त हुँदैन। अब सीको भ्रमणलाई भ्रमणका रूमपा मात्र नलिई नेपालले अधिकतम लाभ लिन सक्नुपर्दछ। चीनको सुरक्षामा नेपालले चीनलाई विश्वस्त तुल्याउन सक्नुपर्दछ। राष्ट्रपतिलाई नेपालको भ्रमण गरायाँ भनेर बस्ते बेला यो हाइन। दुई देशबीच भएका सहमति, समझदारी र समझौतालाई तत्काल कार्यन्वयनमा लैजाने काम सरकारकै हो। सीले भनेजस्तो भूपरिवेचित मुलुकबाट नेपाललाई शुजडित मुलुक बन्न सघाउने राष्ट्रपति सीको उद्घोषलाई पुरा गर्न नेपाल सरकारले त्यसै अनुरूपको कार्यगर्नु आवश्यक छ। चीनले बढी नाका खोलेर बहुआयामिक परियोजनालाई अधि बढाउने प्रतिवद्धता जनाएकोले त्यसलाई पूरा गर्नेतर्फ नेपाल सरकारले पहल गरी नेपाल र चीनबीच कुनै समस्या नभएको प्रमाणित गर्न सक्नुपर्दछ भन्ने हास्मिले ठानेका छाँ।

सहमति कार्यान्वयनको जटिलता

• देवेन्द्र चूडाल

devendrachudal@gmail.com

भन्ने चिन्दैन भन्ने सिद्धान्तलाई हामीकहाँ गलत तवरले व्याख्या गर्न थालिएको छ । त्यसैले भन्न सकिन्छ, कानुन सबैको लागि भन्ने सिद्धान्तलाई खिल्ली उडाइएको छ ।

शक्ति र पहुँचको आधारमा व्यक्तिले न्याय पाउने र न्यायलाई समेत शक्ति र पहुँचको आधारमा व्याख्या गर्ने हो भने त्यसले समाजमा अर्को विग्रह त्याउन सक्छ । सत्ताधारी दलले नै त्यस विषयमा गम्भीर भएर तत्कालिन सभामुख महराको विषयमा निर्णय लिन सक्नुपर्दछ । सत्ताधारी दलले महत्वपूर्ण निर्णय गरेको खण्डमा त्यसले अन्य दललाई समेत प्रेसर पर्न सक्छ । त्यसैले महरालाई तत्काल कानुनी कारबाही गरी सांसद पदबाटै राजिनामा गराउन तथा दलले बर्खास्त गर्न सक्नुपर्दछ । कानुनी राज्यको अवधारणा भनेको पनि त्यही हो ।

चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङ्गले भनेका छन् सत्तामा आफ्ना मान्छे भाई भतिजा छोराछोरी ज्वाई नाता कुटुम्बलाई नजिक र अन्यलाई टाढा नराख्नु होस भनेर सत्ताधारी दललाई उपदेश समेत दिएका छन् । राष्ट्रपति सी हाम्रो सत्ताधारी दलसँगको सम्बन्धका बारेमा जानकार रहेको त्यसैबाट प्रष्ट हुन्छ तर हाम्रा राजनीतिक दलका उच्च तहका नेताहरूको क्रियाकलाप राष्ट्रपति सी को विचारलाई माथ खुवाउने रहेको छ । सत्ताधारी दलका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालका परिवारका १२ जना अहिले कुनै न कुनै सरकारी पदमा आसिन रहेका छन् । बुहारी मन्त्री, छोरी मेयर, भाई राजदूत, ज्वाई सल्लाहकार लगायत अन्य धेरै पदमा रहेपनि प्रचण्ड सँगै जनयुद्ध लडेका व्यक्तिहरू भने न्यायको खोजिमा भौतिकरिहेका छन् । त्यसैले प्रष्ट हुन्छ राष्ट्रपति सीको उपदेशलाई उनीहरूले हावामै उडाउने र जसरी हुन्छ आपूहरू सत्तामै बसिरहने बाहेक उनीहरूको अरु कुनै ध्यान नै छैन । बेला बेलामा प्रधानमन्त्री केपी ओलीले आफूलाई सरकारी कर्मचारी, सुरक्षा निकाय र न्यायलाले समेत सहयोग नगरेको उदघोष गर्ने गरेका छन् तर प्रधानमन्त्रीको त्यस्तो उदघोषलाई चीनका राष्ट्रपति सीको नेपाल भ्रमणमा सुरक्षा निकायदेखि सरकारी कर्मचारीहरूले पुऱ्याएको योदानले भूरु सावित गरिदिएको छ । मुलुकको कार्यकारी प्रधानमन्त्रीले बोल्दा विचार पुऱ्याउनु पर्दछ । प्रधानमन्त्रीकै बोलीलाई सहयोग पुन्ने गरी अन्य मन्त्रीहरूले समेत हावादारी भाषण गरिरहेका छन् । प्रधानमन्त्रीले मन्त्रीहरूसँग गर्ने गरेका सम्झौता र मन्त्रीहरूले सचिवसँग गर्ने गरेका सम्झौताहरू अहिले अलपत्र परेका छन् । मन्त्रीहरूले आफूखुसी सचिवहरू आ आफ्नो मन्त्रालयमा त्याउने र आफूले भनेको नमानेको खण्डमा त्यस्ता सचिवहरूलाई तत्काल अन्य ठाउँमा सरुखा गर्ने परिपाठीको अन्य नभएसम्म सरकारले जनताले चाहेजस्तो काम गर्न सक्ने वातावरण हनै सबैदैन ।

वातावरण हुन सक्नन ।
निर्वाचनको बेला राजनीतिक दलहरूले जनतालाई दिएका आश्वासनहरू कर्ति पूरा भए ? ओली सरकार बनेको २० महिना पुग्न लागेको भएपनि जनताले चाहेजस्तो सरकारी सेवा सुविधा पाउन सकेका छैनन् भने मुलुकलाई दुरागार्मी असर पर्ने कुराहरूमा समेत जनताको राय सुभाव बेरेगै संघीयता धर्म निरपेक्षता जनतामा लादिएको छ । संघीयता आफैमा महंगो व्यवस्था भएकाले नेपालले ऋण सहयोग लिएर जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूलाई तलब भत्ता खुवाउनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । सिंहदरबारको अधिकार गाउँ गाउँमा पुन्यायौ भन्नेहरूले सिंहदरबारको भ्रष्टाचार गाउँ गाउँ होइन गल्ली गल्ली र टोल टोलमा पुन्याएका छन् । सिंहदरबारको सिंहलाई टोल टोलमा पुन्याइएको छ । जनताले थेन्नै नसक्ने गरी करमा बृद्धि गरिएको छ । दुर्गम क्षेत्रका जनताले एक मुठा साग विक्रि गर्दा पनि कर दिनुपर्ने बाध्यता बनाइएको छ । सत्ताधारी दलका केही नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई विदेश प्रमण गराउँदैमा र केही व्यक्तिहरूले सत्तामा बसेर गरिब जनताले तिरेको करमा ब्रह्मलुट मच्चाउँदैमा गणतन्त्रको फल जनताले पाउन सक्दैनन् । लोकतन्त्र भनेको बहुमतको विचार लागू गर्न र अल्पमतको विचारलाई कदर गर्ने व्यवस्था भएपनि हामीकहाँ भने ठीक त्यसको उल्टो भएको छ । किनभने नेपालमा बसोबास गर्ने ९२ प्रतिशत भन्दा बढी जनता हिन्दु धर्ममा विश्वास राख्ने गर्दछन् तर उनीहरूको विचारलाई कुल्पिचर ८/१० प्रतिशत जनतालाई खुसी पार्न नेपाललाई धर्म निरपेक्ष राष्ट्र घोषणा गरिएको छ । के चीनमा पनि त्यही हो त राष्ट्रपति सीको विचारधारा पनि त्यही हो त राष्ट्रपति सी विचारलाई लागू गर्दैमा नेपाल स्तरमा इन्कु त ?

संविधान, भूमि र दलित सहभागीता

• गणेश विश्वकर्मा

दलित भूमिहीनता नेपाली समाजको विद्यमान जातप्रथाका कारण उत्पन्न विशिष्ट परिघटना हो। राणाकालमा राणाविरोधी स्वरलाई मत्थर बनाउन र पञ्चायतकालमा राजाले आफ्नो शासन लम्बाउन भूमि वितरण गरेको देखिन्छ। ०१६ सालको विर्ता उन्मूलन, ०२१ सालको भूमिसुधार, ०४६ मा बेका १२ वटा सुकुम्बासी आयोग कुनैले पनि दलितलाई केन्द्र भागमा राखेर जमिन दिएनन। जबकि दलित भूमिहीनता आमभूमिहीनताभन्दा बिल्कुल पृथक ऐतिहासिक उत्पीडन र बहिष्करणसँग सम्बन्धित मुद्दा हो। तथाको ऐनामा हेर्दा नेपालमा ५५ लाख भूमिहीनमध्ये १० लाख दलित छन्। पहाडी क्षेत्रमा २३ प्रतिशत पूर्ण रूपमा भूमिहीन छन्। १० प्रतिशत दलितसँग जीविकोपार्जन गर्ने पुग्ने जमिन छैन र दुई रोपीभन्दा कम जमिन भएकालाई कृषि भूमिहीनका रूपमा हेर्दा भूमिहीनको संख्या ७७ प्रतिशत पुग्छ। त्यसैगरी, तराई क्षेत्रमा ४४ प्रतिशत दलित पूर्ण रूपमा भूमिहीन छन्। भएको जमिनबाट जीविकोपार्जन गर्न नपुग्ने दलितको जनसंख्या तराईमा १० प्रतिशत छ। विगत २५ वर्ष पुरानो यस तथ्याका अहिले पनि खासै परिवर्तन आएको छैन। किनकि यसको सम्बोधन गर्ने कुनै योजना छैन। यही यथार्थले गर्दा नेपालको संविधानमा दलित भूमिहीनतालाई अन्त्य गर्न विशिष्ट रूपमा अलग व्यवस्था गरिएको कुरा सहजै बुझन सकिन्छ।

संविधान र दलित सहभागिता

संविधानको धारा ४० को उपधारा ५ मा 'राज्यले भूमिहीन दलितलाई कानुनबमोजिम एकपटक जमिन उपलब्ध गराउनुपर्नेछ' भने उल्लेख छ। धारा ४० को उपधारा ६ मा 'राज्यले आवासहीन दलितलाई कानुनबमोजिम बसोवासको व्यवस्था गर्नेछ' भनिएको छ। उक्त दुईवटा धाराबाट सहजै बुझन सकिन्छ कि उपधारा ५ ले कृषिभूमि, ६ ले आवासको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ। तर, हालै संसदका दुवै सदनबाट पारित भएको भूमि ऐनले संविधानमा बाध्यकारी व्यवस्थालाई समेत उल्लंघन गरिएको छ। उक्त संवैधानिक प्रावधानले विगतको भूमिमाथिको बहिष्करणलाई सम्बोधन हुनेगरी दलितको भूमि र बसोवासको व्यवस्थाका लागि प्रशस्त आधार खडा गरिएको थिए। संविधानप्रदत्त हकहरू यथार्थमा परिणत गर्न हाम्रो संविधानले राज्यका निर्देशक

सिद्धान्त, नीति तथा दायित्वअन्तर्गत सम्भाव्य आधारभूत नीतिको व्यवस्थासमेत गरिएको थियो। तर, कानुन निर्माण गर्दा यस संवैधानिक, कानुनी तथा नीतिगत अनुकूलतालाई अवसरमा बदल्नुको साटो भन् चुनौतीका रूपमा खडा गरियो।

संविधानको मौलिक हकको तीन वर्षभित्र कानुन बनाइसक्ने संवैधानिक बाध्यतालाई 'फास्ट ट्रियाक'को विधिबाट १६ वटा कानुन बनाइए, तर त्यो फास्ट ट्रियाकको कानुनी रेल छुटेको दलितलाई थाहै भएन। दलित समुदायबाट निर्वाचित सांसदको कुरा सुनिएन। केही विज्ञ भनिएकाको सुभाबका आधारमा जग्गा कब्जा गरेर बसेका गैरदलितको जमिनलाई वैधता दिने खालको कानुन बनाइयो। आफूसँग भएको पैतृक सम्पति तथा नगदका आधारमा खरिद गरी वा कब्जा गरेर बसेकाहरूले स्थानीय सरकारले लगाएको राजस्व तिरेर १० वर्षसम्म चलनभोग गरेको जित पनि जमिन राख्न पाउने, तर ५००० वर्षदेखि बसेका भूमिहीन दलितले आफू र आफ्नो परिवारका नाममा नेपालभित्र जमिन नभएको र जमिन जोड्न सक्ने नगद वा अन्य स्रोतसमेत नभएको स्वघोषणा गर्नुपर्ने विभेदकारी कानुन बनाइएको छ। अर्कातिर यस ऐनमा कुनै दलितले तोकिएको राजस्व तिरेर जमिन आफ्नो बनाउन खोज्दा हालको जग्गाको रेटका आधारमा थोरै जमिन भएका दलितले नगद नपाई सो जग्गाको केही भाग जोगाएर वाँकी भाग सरस्तो रेटमा तिनै जमिनदारलाई बेचेर आफू कंगाल हुने अवस्था आउने निश्चित छ। किनभने दलितले निःशुल्क पाउने भनिएको सहरको चार आना र गाउँको १० आना जमिन नाम मात्रको हुनेछ। अचम्पको कुरा त के छ भने, सम्बन्धित स्थानीय तहबाट भूमिहीन हो भने बेहोराको सिफारिसपत्र केवल दलितले मात्र लिनुपर्नेछ। उसले जितसुकै जमिन कब्जा गरेर बसेको भए पनि उसको नाममा अन्यत्र बिचाँ बिधा जमिन भए पानि स्थानीय कर तिरेर सहजै लालपुर्जा पाउनेछ।

यस ऐनले आवासविहीन दलितका लागि जुन सर्त राखेको छ, त्यस्तो आकाशमा बसेको दलित कोही भेटिने सम्भावना छैन। पहाडमा कम्तीमा १० आना र सहरमा चार आनाभन्दा बढी जमिन भए उसले फिर्ता गर्नुपर्ने र अव्यवस्थित बसोवासी भए आजको स्थानीय कर तिन नसकेर सर्वी वर्ष जोगाएर राखेको जमिन सर्सोमा बेच्नुपर्ने वा सरकारलाई फिर्ता गर्नुपर्ने देखिन्छ।

विरुद्ध त्यति ठूलो विद्रोह हुँदाहुँदै आन्दोलन केवल काठमाडौँका नेवार समुदायको मात्र हो भन्ने अर्थमा बुफेर दलितका लागि बन्ने ऐनमा सहभागितालाई वास्तै गरिएन। अर्कातिर, यस ऐनमा दलितलाई जमिन वितरण गर्दा सिफारिस समितिको संयोजकमा सम्बन्धित स्थानीय तहले तोकेको प्रमुख वा अध्यक्ष हुने, जिल्लास्तरमा फास्ट ट्रियाक'को विधिबाट १६ वटा कानुन बनाइए, तर त्यो फास्ट ट्रियाकको कानुनी रेल छुटेको दलितलाई थाहै भएन। दलितलाई जमिन वितरण गर्दा सिफारिस समितिको संयोजकमा सम्बन्धित स्थानीय गर्ने। दोसो, मोहियानी हकको ग्यारेन्टी र वितरण करिब २८ लाख परिवारलाई जमिन दिने। तेस्रो कृषि मजदुरलाई घरवासका लागि जमिन वितरण गर्ने काम गरिएको थियो। यसले जमिनदारमा रहेको निर्भरता सखाप बनाउनुका साथै जातीय भेदभाव भन्दै सखाप, शिक्षा र स्वास्थ्यमा पहुँच, खाद्यसुरक्षा, उचित ज्यालालगायत्रको सुनिश्चितता भएको थियो। तर, सबैलाई खुसी पाने योजनासाथ आएको वर्तमान ऐनलाई कार्यान्वयन गर्ने हो भने पनि वास्तविक भूमिहीन र आवासविहीनको तथाक यकिन नगरीकै ऐन कार्यान्वयन गर्न खोजियो भने सफलता हात पान सकिने छैन। बहुसंख्यक गरिब, दलित लाभ पुने सुनौलो अवसर गुन्ने र उनीहरूमा निराशा उत्पन्न हुने सम्भावना छ। यस निराशाले अब दलितले भूमिहीनताबाट मुक्त हुने कल्पना गर्न छाड्नेछन्। किनभने वर्तमान राजनीति र यससँग अङ्गालो मारेर अस्तित्वमा आएको दलाल चुँजीवादले भूमिको केही दुक्काले वर्तमानका समस्या हल गर्न दिने छैन।

नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रको निर्वाचनको साभा घोषणापत्रमा 'दुई वर्षभित्र राष्ट्रव्यापी नापी लागू गरी भूमिको अभिलेख अध्यावधिक गर्दै वैज्ञानिक भूमिसुधार लागू गर्ने' उल्लेख गरिएको छ। सो प्रतिबद्धता तीन तहको निर्वाचनमार्फत अनुमोदनसमेत भइसकेको छ। आजको घोषणापत्रमा मात्र होइन, ००६ सालमा गठन भएको नेकपाले सोही वर्षको वैशाख १० मा भूमिसुधारको पक्षमा देशव्यापी पर्चा वितरण गर्दै विनामुआब्बा जमिनदारी प्रथा तथा सामन्ती शोषणको उन्मूलन, जोलेलाई जमिन हस्तान्तरण तथा ग्रामीण साहुकारका ऋण खत्तम गर्न आह्वान गरेको थियो। यी संकल्प पूरा नगर्न हो भने आजका कम्प्युनिस्टलाई व्याज खाने हक किंतु हाल भन्ने प्रश्न उठ्छ। सुखी नेपाली समृद्ध नेपालको नारा भूमिमा भएको असमानताको अन्त्य नगरी सम्भव हुने छ। ऐनमा भूमिहीन र अव्यवस्थित बसोवासीलाई उपलब्ध गराएको जमिन १० वर्षसम्म विक्री-वितरण गर्न नपाइने व्यवस्था छ। यसले एउटै मुलुकमा दुईथरीका नागरिक जन्माउनेछ, एकथरी जग्गा बेच्न पाउने र अर्काथरी जग्गा बेच्न नपाउने। त्यसैले उसको बाध्यताको सम्बोधन गर्नु आवश्यक हुन्छ। अहिले बसिरहेको जमिन स्थानीय सर्जिमिनका आधारमा उसैको नाममा निःशुल्क दर्ता गरिनुपर्नेछ। साथै, अधिकांश दलित कृषि श्रमिक भएकाले स्थानीय तरतमा सरकारी स्वामित्व भएको बैकमा एउटा 'कृषि श्रमिक भलाई कोष' सञ्चालन गरी कृषि श्रमिक भलाई ज्याला मजदुरी गरेको दिनको निश्चित रकम कम्प्यनी मालिकले मानिनेछ। (नयाँ पत्रिका)

केरलामा भूमिसुधार गर्दा भारतीय संविधानको व्यवस्था नै टेकेर तीनवटा कदम चालिएको थियो। जसमा पहिलो, कानुनी रूपमै अनुपस्थित जमिनदारको उन्मूलन यसबाट माथिल्लो जाति र हिन्दूवादी जमिनदारी प्रथाको अन्त्य गर्ने। दोसो, मोहियानी हकको ग्यारेन्टी

र त्यति नै रकम सरकारले थपिदिने व्यवस्था गर्दै श्रमिकहरू विरामी पर्दा वा असक्त हुँदा खर्च अनुदान दिने र ६० वर्ष पूरा भएपछि निवृत्तिभरण दिने व्यवस्था गरिनुपर्नेछ।

यस ऐनपश्चात स्थानीय तहमा भूमि बैक स्थापना गर्ने योजना पनि अधि सारिएको छ। वास्तवमा क्रान्तिकारी भूमिसुधार नगरी अहिलेको अवस्थामा भूमि बैक स्थापना गर्दा अनुपस्थित जमिनदारलाई आफ्नो जमिनको वैधानिकता कायम गर्न सहज हुनेछ। जमिन ओगटिरहने, तर सो जमिन जति भए पनि आफूले खेती नगरी बैकमार्फत उत्पादनबाबरको नगद लिने, तर गरिबहरू हिजोर्भाँ सो जमिनमा काम गर्ने, तर स्वामित्व निर्वाचन गर्ने काम गरिएको थियो। यसले जमिनदारमा रहेको निर्भरता सखाप बनाउनुका साथै जातीय भेदभाव भन्दै सखाप, शिक्षा र स्वास्थ्यमा पहुँच, खाद्यसुरक्षा, उचित ज्यालालगायत्रको सुनिश्चितता भएको थियो। यसले जमिनदारलाई आप्नो जमिनको वैधानिकता कायम गर्न सहज हुनेछ। जमिन ओगटिरहने, तर सो जमिन जति भए पनि आफूले खेती नगरी बैकमार्फत उत्पादनबाबरको नगद लिने, तर गरिबहरू हिजोर्भाँ सो जमिनमा काम गर्ने, तर स्वामित्व निर्वाचन गर्ने काम गरिएको थियो। यसले जमिनदारलाई आप्नो जमिनको वैधानिकता कायम गर्न सहज हुनेछ। जमिन विभिन्न गुरुतीको जमिन, संस्कृत विश्वविद्यालयको जमिन, खेती नगरी बैक राखेको जम

आन्तरिक मामिलामा अनावश्यक हस्तक्षेप

—उपेन्द्र भा

नेपाल गरिब मुलुक भएपनि सगरमाथाको देशको रूपमा विश्वमा आकर्षणको केन्द्र बनेको छ । दक्षिण एशियाका दुई ढूला महाशक्ति देश नेपालको छिमेकी रहेकोले यसलाई नजिकबाट हेर्न विश्वका पर्यटकहरू नेपाल आउन रुचाउँछन् । यहाँको गरिबी, भौगोलिक जटिलता, सर्वोच्च हिम चुम्चुराहरू, लामो हिमाली श्रृंखला, आकर्षक ताल तथा हिमताल, दुर्लभ प्राकृतिक सौदर्यले भरिएको दर्शनीय स्थलहरू आदि कारणले विश्वका पर्यटक नेपाल आवत् जावत् गर्न रुचाउँछन् । विभिन्न विचार बोकेकाहरूको आकाङ्क्षा एकै ठाँड़मा पूरा हुने भएकोले कालान्तरमा नेपालाई उनीहरूले त्रीडास्थल बनाए ।

राजनीतिक, कृषीक, धार्मिक, व्यापारिक विचार फैलाउने उद्देश्यबाट प्रेरित पर्यटकहरूको सहज स्वार्थपूर्तिमा नेपाल अनुकूल स्थल छ ज्ञानी भएकोले विस्तारै यहाँ विदेशीहरू आउन थाले । नेपालले पनि विदेशी मुद्राको आमदानी प्राप्त गर्न थाल्यो । गरिब मुलुकका सरकारका अगुवाहरूको विदेशी मुद्रासंग अमिट सम्बन्ध बन्दै गयो । उपरोक्त हरेक विचारका पर्यटकहरूको प्रभाव विस्तारको मार्गमा धन प्रवाहित हुने भएकोले सरकार तथा प्रतिपक्षमा रहेका मानिसहरू सबै डलर कमाउनेति आकर्षित भए । वैदेशिक अनुदान सहयोगको लामो अभ्यासमा कथित राजनीतिज्ञहरू देश र समाजको विकास गर्नुभन्दा व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखेकोले माँगी खाने संस्कारको विकास भयो ।

कालान्तरमा शक्तिकन्द्रमा बस्ने र डलर कमाउने सरकारमा भएकाहरूको प्रमुख एजेण्डा बन्यो । यही प्रतिरक्षितमा काँग्रेस, कम्युनिष्टलागायत विभिन्न राजनीतिक दलको जन्म भयो । शासनसत्तामा सबैको सहभागितालाई राजतन्त्रको एकल शासन प्रणालीले निषेध गरेका कारण ढूलुला आन्दोलन भएर राजतन्त्रको अन्त भयो । तर विचारभन्दा धनलाभ सत्ताको एकल एजेण्डा यथावत् रह्यो ।

मुहिम भासमन्ती शासकको स्वेच्छाचारिताले आफ्ना आफन्तको स्वार्थबाहक जनताको अपेक्षा सम्बोधन गर्न सक्ने भनेर राजाको विरुद्ध समाजवाद र साम्यवादको स्वूल खोलेर जनताको जनवेतना बढाउने प्रयास गरि ढूलुला जनआन्दोलन ल्याएर नयाँ दर्शनशास्त्रीहरू सत्तारोहन गरे । तत्कालीन शासकभन्दा फरक जन अपेक्षा पूरा गर्ने लोकतान्त्रिक शासन पद्धतिद्वारा देशलाई समृद्ध बनाउने प्रतीबद्धता अनुसार लोकतान्त्रिक सरकार बन्यो । राज्यसत्ता हस्तान्तरण हुँदा त्यसको प्रमुख अगको रूपमा रहेको लूटन्त्र नेपाल रहेको लूटन्त्रले त्यहाँको सौन्दर्य र आरामदायी वातावरणले विस्तारै जनताप्रति उदासीन बनायो । त्यहाँभित्र शक्तिकन्द्रहरूको असिमित खजानाले सबैलाई लोभ्यायो र भ्रष्ट बनायो । पिनीहरू "पहिले आफ्नो भित्र, अनि देवता पित्र" भन्ने उखान चरितार्थ गर्नेतर्फ लागे । सत्तामा नआइयो "स्वर्गभोग" प्राप्त हुँदैन । सत्तामा आउन महँगो चुनाव लड्न ऐसा नभई हुँदैन । यही उद्देश्य सबैको सिद्धान्त बन्यो । जन अपेक्षाप्रति उदासीन बनेको लोकतान्त्रिक सरकार बदनाम भयो ।

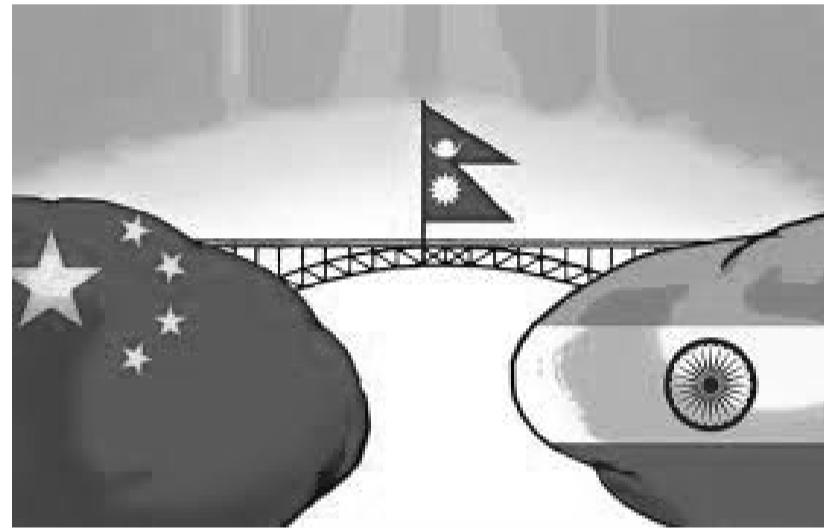
उदाराचारी सामन्तहरूको जस्ता नेपाली काँग्रेस र तत्कालीन एमाले ०४६ सालपछि लूटन्त्रको भव्य महलमा प्रवेश गरेपछि त्यहाँको सौन्दर्य र आरामदायी वातावरणले विस्तारै जनताप्रति उदासीन बनायो । त्यहाँभित्र शक्तिकन्द्रहरूको असिमित खजानाले सबैलाई लोभ्यायो र भ्रष्ट बनायो । पिनीहरू "पहिले आफ्नो भित्र, अनि देवता पित्र" भन्ने उखान चरितार्थ गर्नेतर्फ लागे । सत्तामा नआइयो "स्वर्गभोग" प्राप्त हुँदैन । सत्तामा आउन महँगो चुनाव लड्न ऐसा नभई हुँदैन । यही उद्देश्य सबैको सिद्धान्त बन्यो । जन अपेक्षाप्रति उदासीन बनेको लोकतान्त्रिक सरकार बदनाम भयो ।

त्यहीबेला दायित्व र जिम्मेवारी वहन गर्न नसक्ने निकम्मा सरकारको विरुद्ध जनताको असन्तुष्टतालाई समेटेर माओवादीले सशस्त्र युद्ध संचालन गर्न्यो । यसले निकै जन समर्थन पाएर सहजै सत्ता आरोहण गर्न्यो ।

माओवादी लूटन्त्रमा युद्धकालदेखि नै अभ्यासरत रहेकोले उनलाई सम्बैधानिक लूटन्त्रको भव्यमहलमा बडो आदरका साथ प्रवेश गराईयो । अब त्रिकोणात्मक शक्ति नेपाली काँग्रेस, एमाले र माओवादी (ब्रह्मा, विष्णु र महेशको रूपमा) स्वर्गमा निबाध स्थापित भए । यसरी यहाँ सतहमा अभ्यासमा लोकतान्त्रिक शासन पद्धति देखिएपनि यसको पार्श्वमा लूटन्त्रको परम्पराले नै निरन्तरता पाएको थियो । शीर्ष नेताहरू जिल्ला कै लागि चुनावमा ८-१० करोडसम्म र्खच गरि जसरी पनि सत्तामा बनि रहने

सामाजिक सद्भाव, स्वाभिमान सबै भडखालोमा जाकिएको छ । राजनीतिमा यी कुराहरू केही नभएर छल, कपट, जाल, फरेव, धोका, नैतिकहीनता तथा भ्रष्टाचार मात्र रहेकोले देशमा शक्तिशाली सरकार भएपनि चारैतिर असन्तोष, विरोध र अराजकताको वातावरण विद्यमान छ । देशमा सरकार भएको अनुभूति जनताले गर्न पाई रहेको छैन । आफ्नो धर्म संस्कृति, स्वाभिमान बेचेर भएपनि शीर्ष नेता भनाउँदाहरू शक्तिकन्द्रहरूसँग पैसा थुले भिखारी जस्तै चरित्र बनाएका छन् ।

नेपालमा ८० प्रतिशत हिन्दू धर्मवलम्बीहरूको बसोवास रहेको अवस्थामा क्रिश्चियनहरूसँग पैसा खाएर देशलाई धर्मनिरपेक्ष बनाउने धुरन्धर राजनीतिज्ञहरू १३ वर्षमा न उत्पादनको क्षेत्रमा प्रगति गर्न सक्यो

तथा कुबेरको भण्डारबाट भागबण्डा लिई रहने उद्देश्यबाहेक उनीहरूमा अरू केही देखिएन । जनताका लागि सतही रूपमा केही सुधारका कुरा देखाएर चोखो बनि रहने सबैको समान उद्देश्य छ ।

परम्परागत रूपमा संस्थागत भएका लूटन्त्रले भ्रष्टाचारको अभेद्य दुर्ग नै बनाई सकेको छ । राजतन्त्रले देशको दुकुटी नै सिध्यायो भनेर गगनभेदी आवाज घन्काउने परिवर्तनकारी शक्तिको पालामा चरम भ्रष्टाचार भएको कुरा यत्र तत्र सर्वत्र भएको छ । व्यक्तिगत धनलाभको प्रवृत्तिले सबैको सैद्धान्तिक धरातल खस्काई दिएको छ । पैसाका लागि जेपनि गर्ने कथित राजनेताहरूलाई न राखियता छ, न नैतिकता नै । न दायित्व बुझ्छ, न जिम्मेवारी नै । सत्तामा आउने, भ्रष्टाचार गरि चुनावका लागि अकूत सम्पति कमाउने, चुनाव लड्ने फेरि सत्ता प्राप्त गर्न यही प्रक्रियामा अहिले भएका राजनीतिक दलहरू लिप्त छन् । हारेका वा जिम्मेवारी नपाएका नेकपा कै शीर्ष नेताहरू यो सरकारभन्दा राजालाई असल देखाएर क्रान्तिकारी भाषण गर्न चुकैदैन ।

जितिसुके क्रान्तिकारी भाषण गरेपनि सबैको उद्देश्य भ्रष्टाचार गर्ने नै हो ।

सुशासन मृगतृष्णा जस्तै जनतालाई भ्रममा राख्ने शासकवर्गको साजिश मात्र हो । यहाँको भ्रष्टाचार राजनीतिक नारा होइन, तथाँकीय प्रमाणका आधारमा राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रमाणित भएको छ । दुईतीहाई बहुमत त्याउने नेपालको पहिलो ऐतिहासिक सरकार नेपालको यावत् समस्या हल गर्ने जनताको आशालाई निराशमा परिणत गरिएको छ ।

जिम्मेवारी र दायित्व बिसेको अवस्थामा शासनको बागडोर गतिहीन हुन्छ र देश यथास्थितिमा धेरै दिन रहन सक्दैन ।

त्यसैले विभिन्न बहानामा जनआक्रोश फुट्न थालेको हामीले देखन थालेको छै ।

लोकतन्त्र आएको ३० वर्ष भयो । देशको उन्नति, प्रगति, आत्मनिर्भरता,

धर्म, संस्कृति, नैतिकता, ईमान्दारिता, धर्म, संस्कृति, नैतिकता, ईमान्दारिता, लोकतान्त्रिक सरकार बदनाम भयो ।

सन्दीपले टि-१० लिंग कर्नाटकबाट खेल्ने

नेपाली युवा स्टार क्रिकेटर सन्दीप लामिछाने टि-१० लिंगमा ४५ हजार डलरमा बिकेका छन् । बुधबार राति अबुधाबीमा भएको अक्सनमा लेगस्पिनर सन्दीपलाई कर्नाटक दुस्केस्ले किनेको ४५ हजार अमेरिकी डलरमा किनेको हो । विश्वका अधिकांश फ्रेन्चाइज लिंगमा खेलिसकेका सन्दीपले टि-१० लिंगको दोषो संस्करण केरला किंसबाट खेलेका थिए । कर्नाटक दुस्केस्ले सन्दीपसँग फाबियन एलेन, इमान लेविस, हासिम अमला, जोन्सन चार्ल्स, शापुर जद्रानलगायत खेलाडी किनेको छ ।

युएईको अबुधाबीरिथित जायेद क्रिकेट रंगशालामा १४ देखि २४ नेमेबरसम्म अयोजना टि-१० लिंगको तेस्रो संस्करणमा कर्नाटक दुस्केस्स, बंगल टाइगर्स, डेकन ग्लाडियर्स, दिल्ली बुल्स, मारथ अरबियन्स, लाहोर कलन्दर्स, नर्दन वारियर्स र टिम ८ गरी ८ टिम सहभागी छन् ।

सन्दीपले विश्व चर्चित फ्रेन्चाइज

लिंग, बंगलादेश प्रिमियर लिंग, अफगानिस्तान प्रिमियर लिंगलगायतमा आफ्नो

प्रतिभा देखाइसकेका छन् । नयाँ सिजनको बिंग बास लिंगका लागि सन्दीपले पुरानै कलब मेलबर्न स्टार्सले किनेको छ । यसैर्गरी सन्दीप इल्यान्डमा अयोजना हुन लागेको १ सय बल्मो प्रतियोगिता 'द हन्ड्रेट' को ड्राफ्टमा पनि परेका छन् । द

कपोरेट

● सानिमा बैंकको साधारणसभा सम्पन्न

सानिमा बैंकको २९ असोजमा सम्पन्न १५५० वार्षिक साधारणसभाले बोनसलगायत विभिन्न प्रस्ताव पारित गरेको छ। बैंकका अध्यक्ष विनयकुमार श्रेष्ठको अध्यक्षतामा सम्पन्न सभाले सञ्चालक समितिको प्रस्तावनुसार हालको चुक्ता पुँजीको १० प्रतिशत बोनस सेयर र ११.०५२६ प्रतिशत नगद लाभांश प्रदान गर्ने प्रस्ताव पारित गरेको बैंकले जनाएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा २ अर्ब २६ करोड खुद मुनाफा गरेको बैंकको कुल सम्पति १ खर्ब १ अर्ब ६ करोड रुपैयाँ रहेको छ। बैंकको हालसम्पर्को कुल निक्षेप १२ अर्ब २८ करोड तथा खुद कर्जा ८३ अर्ब ४४ करोड रुपैयाँ रहेको छ। आर्थिक वर्ष ०७५/७५ को तुलनामा गत आवामा खुद मुनाफामा ३३.०२, निक्षेपमा १६.५४, कर्जा सापटीमा २०.५० र कुल सम्पत्तिमा १९७८ प्रतिशतले वृद्धि भएको बैंकले जनाएको छ।

● मनाड एयरको हेलिकोप्टरको व्यावसायिक उडान सुरु

मनाड एयर प्रालिले हालै नेपाल ल्याएको नयाँ हेलिकोप्टरबाट सोमबारदेखि व्यावसायिक उडान सुरु गरेको छ। कम्पनीले फ्रान्समा निर्मित 'एयरबस हेलिकोप्टर'को एएस३५०बी३ई (एच १२५) हेलिकोप्टर ९ एन-एनजेबाट व्यावसायिक उडान सुरु गरेको जनाएको छ।

मनाड एयरको हेलिकोप्टरले २३ हजार फिटको उचाइसम्म सुरक्षित उडाउन भर्न सक्ने कम्पनीको दावी छ। दक्ष पाइलट तथा प्राविधिकमार्फत पर्यटन, प्राकृतिक दृश्यावलोकन तथा उद्धार उडानमा नयाँ हेलिकोप्टर प्रयोग गर्ने कम्पनीले बताएको छ। अतिउच्च हिमाली क्षेत्रमा उद्धार, स्वदेशीलाई आवश्यक ठाँउमा उडान तथा विकास निर्माणलगायत विविध क्षेत्रमा समेत कम्पनीको नयाँ हेलिकोप्टरको प्रयोग गर्न सकिने कम्पनीले जनाएको छ।

● कृषि विकास बैंक र राष्ट्रिय सहकारी बैंकबीच सहकार्य

कृषि विकास बैंक र राष्ट्रिय सहकारी बैंकबीच एनपिआरमा प्रिपेड कार्ड जारी गर्नेसम्बन्धी सम्झौता भएको छ। कृषि विकास बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिलकुमार उपाध्याय र सहकारी बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत बद्री गुरागाईले हस्ताक्षर गरेका हुन्। सम्झौतासँगै राष्ट्रिय सहकारी बैंकसँग आबद्ध सम्पूर्ण सदस्यलाई कृषि विकास बैंकले प्रिपेड कार्ड उपलब्ध गराउनेछ।

● सिटी एक्सप्रेसद्वारा कतारमा टिभी उपहार

सिटी एक्सप्रेसले कुवेतमा आयोजित कार्यक्रमबीच एकजना नेपालीलाई सामसड टिभी उपहार दिएको छ। कुवेतमा आयोजित सुदूरपश्चिमेली नेपाल समाज कुवेतको दोस्रो वार्षिकोत्सव एवं अधिवेशन तथा बृहत् सार्गीतिक

धमाका २०१९ का अवसरमा लक्की झमार्फत कम्पनीले टिभी उपहार दिएको हो।

सिटी एक्सप्रेस मनी ट्रान्सफर प्रमुख आयोजकका रूपमा सम्पन्न कार्यक्रममा ८ सयभन्दा धेरै नेपाली सहभागी थिए। कार्यक्रममा गरिएको लक्की झमा जयबहादुर थापाले सामसडको ३२ इन्चको टिभी प्राप्त गरेका हुन्। कम्पनीले अन्य ५ जनालाई सिटी एक्सप्रेसका तर्फबाट आकर्षक उपहार पनि प्रदान गरेको थियो।

● एनआईसी एसियाका ग्राहकलाई थाइल्याण्डको र समितिभेज हस्पिटलमा छुट

एनआईसी एशिया बैंक र थाइल्याण्डको समितिभेज हस्पिटलबीच सहकार्य भएको छ। सहकार्यसँगै बैंकका भिसा अन्तर्राष्ट्रिय डलर कार्ड प्रयोगकर्तालाई समितिभेज हस्पिटलमा उपचार गराउँदा विभिन्न सेवामा ५ प्रतिशत छुट पाउनेछन्।

बैंकका डिजिटल बैंकिङ विभागका प्रमुख प्रवीण रेमी र हस्पिटलका नेपालस्थित प्रतिनिधि कार्यालय स्पिड वे फ्रेस्ट सर्भिसेसका कार्यकारी निर्देशक राजु श्रेष्ठले सहकार्यसम्बन्धी सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्। हाल बैंकले ३ सय १ शाखा कार्यालय, ३ सय ७५ एटिएम, ८४ एक्सटेन्सन काउण्टर एवम् ४२ शाखावहित बैंकिङ एकाइमार्फत बैंकिङ सेवा प्रदान गर्दै आएको छ।

● टिभिएसको डाउनलोड एण्ड विन योजना

नेपालका लागि टिभिएसका दुईपाड्गे सवारीसाधनको आधिकारिक वितरक जगदम्बा मोटर्स प्रालिले डाउनलोड एण्ड विन योजना सार्वजनिक गरेको छ। कम्पनीले चाडपर्वलाई लक्षित गरी न्यासेजिङ एपलिकेशन भाइरमार्फत डाउनलोड एण्ड विन योजना ल्याएको जनाएको छ।

योजनान्तर्गत भाइरवरको स्टीकर बजारबाट टिभिएस बाइकर्स मेनिया स्टीकर प्याक डाउनलोड गर्दा विभिन्न उपहार जिल लक्षित गरी र विभिन्न आकर्षक उपहारका साथै बम्बर उपहारमा उक जनाले टिभिएस जुपिटर क्लासिक स्कुटर प्राप्त गर्नेछन्। २६ सेटेम्बरबाट जारी योजना २ महिनासम्म सञ्चालन हुने बताइएको छ।

जुपिटर क्लासिकको १ सय ९ सीसी पावरसहित ४ वटा एयर कुल स्ट्रोक इन्जिन भएको स्कुटर हो। प्रतिघण्टा ८५ किलोमिटर शीर्ष स्पीड भएको सार्प र क्लासीक जसपिटर क्लासिकको सिटको उचाइ ७६५ एमएम रहेको छ।

योजनाले कम्पनीको वित्रीमा सकारात्मक प्रभाव पाने योजनाबारे जानकारी दिँदै जगदम्बा मोटर्स प्रालिका प्रबन्ध निर्देशक शाहिल अग्रवालले बताए। 'हामीले सदैव हाम्रा ग्राहकहरूलाई अतिरिक्त लाभ प्रदान गर्न नयाँ तथा निवन्तम योजना ल्याइरहेका छौं, उनले भने, 'जुन हाम्रो बिक्रीसँग प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा जोडिएको छ।'

टिभिएस मोटर कम्पनी ८५ विलियन अमेरिकी डलर भएको टिभिएस युपको फ्यागसिप संगठनन्तर्गतको एक प्रतिष्ठित दुई पाड्गे र तीन पाड्गे सवारी निर्माता हो।

बुलबुल पुनः प्रदर्शनमा आउने आमाको फस्टल' सार्वजनिक

नेपाली फिल्म 'आमा'को फस्टलुक सार्वजनिक भएको छ। केही दिन अगाडि सर्वजनिक गरिएको आमाको पोस्टर मार्किन र मनुष्णे छन्। दीपेन्द्र के खनालले निर्देशन गरेको फिल्मको पोस्टरमा दुई कलाकार मिथिला शर्मा र सुरक्षा पन्त देखिएका छन्। सुरक्षा अर्थ मुण्डनमा देखिएकी छिन्।

नेपालमा बनेको पहिले फिल्म 'आमा'को नाम सापटी लिदै बनेको यो फिल्मको लेखन पनि दीपेन्द्रले नै गरेका हुन्। शर्मिला पाण्डेले निर्माण गरेको फिल्मको रिलिज मिति आगामी फागुन ९ तोकिएको छ।

डीएस डिजिटलको ब्यानरमा निर्माण भएको फिल्म 'आमा' आमा र छोरीको कथामा निर्माण भएको हो। मिथिला र सुरक्षा को अलबा फिल्ममा, देशभक्त खनाल, सरिता गिरी, आशान्त शर्मा, मनिष निरौला, पदम बुढा लगायतको मुख्य भूमिका रहेको छ। फिल्म पनि निर्देशक खनाल आफैले खिचेका हुन्।

स्वरसम्प्राटको सम्भना

संगीत महिन्द्र अम्बर गुरुङ र स्वरसम्प्राट नारायणगोपालको सम्भनामा काठमाडौँस्थित नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानको प्रेक्षालयमा नेपाली, नवैजियन र अन्य विदेशी कलाकारले संयुक्त रूपमा २८ वटा धुन प्रस्तुत गरेका छन्। कार्यक्रमको सुरुमा नेपाली राष्ट्रिय गानको धुन र त्यसपछि नवैजियन धुन बजाइएको थियो। दुई घन्टाको कार्यक्रमन्तर्गत नेपाल, नर्वे, बेलायतलगायत विभिन्न देशका वाद्यावधिकले चर्चित गीतका धुनहरू प्रस्तुत गरेका थिए।

कार्यक्रम संयोजक गायक तथा संगीतकार राजकुमार श्रेष्ठले विदुर शर्मा गौतमको सहयोगमा २०१३ बाट यो कार्यक्रम आयोजना गर्दै आएको बताए। नर्वे सरकार र राजदूतावासले यसका लागि सहयोग गरेको उनले जानकारी दिए। अन्नपूर्ण चेम्बर अकेस्ट्राको प्रस्तुति रहेको उक्त कार्यक्रमको आयोजना तालेमुँ धनकुमारी कोषले गरेको हो।

इनासको अध्यक्षमा दाहाल

अन्तर्राष्ट्रिय नेपाली कलाकार समाज ग्लोबल समिति (इनास)को तेसो सम्मेलनबाट कमला दाहाल अध्यक्ष पदमा निवाचित भएकी छन्। काठमाडौँमा सम्पन्न भएको सम्मेलनमा उनी सर्वसम्मत अध्यक्ष पदमा निवाचित भएकी हुन्।

त्यसैगरी, सम्मेलनबाट वरिष्ठ उपाध्यक्षमा रामचन्द्र थापा, उपाध्यक्षहरूमा साबु गदाल कार्की, अर्जुन काफ्ले, भगवती बस्नेत, महासचिवमा मनिष कुमार श्रेष्ठ, सचिवमा हरि शर्मा, कोषाध्यक्षमा कुलराज थापा, युरोप संयोजकमा सन्त कुमार थापा, अष्ट्रेलिया संयोजकमा सुशिल चालिसे, एसिया संयोजकमा लोकराज अधिकारी र मिडिया संयोजकमा मोहराज शर्मा निवाचित भएका छन्। विश्वभरका ७२ भन्दा बढी देशमा सञ्चाल विस्तार रहेको इनासले भालि (सोमबार) काठमाडौँमा छैटौँ इनास अवार्ड हस्तान्तरण गर्ने भएको छ।

दयनीय बन्दे बाँकेका बालसुधारगृह

नहुँदा शौच र नुहाइशुवाइ गर्ने पनि समस्या छ। १०७ जनाका लागि दुईवटा मात्र शौचालय छ। सुधारगृहमा भएका बालक र कर्मचारीको तुलनामा शौचालय थोरै भएकाले पालो कुरुपर्न बाध्यता छ। 'पालो नपाएर कहिलेकाही त भगडा गर्नुन् परामर्शकर्ता बिमला काउचा मगरले भनिन्।

बालसुधारगृहमा रहेकाहरूका लागि दुई घन्टा खेल

उपसमानुखको...

त्यसेको लागि प्रधानमन्त्री ओली र अध्यक्ष दाहालबीच केही दिन अगाडि बृहत छलफल भएको थियो । दुवै अध्यक्षका बीचमा नयाँ सभामुख कसलाई बनाउने र उपसभामुख शिवाया तुम्बाहाङ्कोलाई राजिनामा गराएर मन्त्री बनाउने विषय सम्मा छलफल भएको छ ।

प्रधानमन्त्री ओलीले उपसभामुख तुम्बाहाङ्कोलाई उपसभामुखबाट राजिनामा गराउने विषयमा उनीहस्तांसेंग कुराकानी गरिसकेका छन् । सम्बन्धानिक व्यवस्था अनुसार एउटै पार्टीका सभामुख र उपसभामुख बन्न नसक्ने व्यवस्था भएकोले सभामुख पद लिनका लागि नेकपालाई उपसभामुख रहेको तुम्बाहाङ्कोलाई

सुरु भयो....

र उपसभामुखको निर्वाचनका बेला अलग अलग पार्टी रहेकाले उनीहस्तांसेंग कुराकानी गरिसकेका छन् । सभामुख पद रिक्त रहेकाले नेकपाले सभामुख पद लिनका लागि उपसभामुख तुम्बाहाङ्कोलाई राजिनामा गराएर सभामुख पद लिने गृहकार्य अगाडि बढाउने भएको छ ।

नेकपाले सभामुख पद लिने भएपनि नेकपालित्र सभामुख पदको लागि पूर्व संविधानसभाका अध्यक्ष सुवाप नेम्बाङ्क, पूर्वसभामुख ओनसरी घर्टी, पूर्वमन्त्री देव गुरुडसहितका व्यक्तिहरू दोभाग्नुपमा लागेका छन् । पूर्व माओवादी केन्द्रका तर्फबाट महारा

राजिनामा गराउन लागेको हो । तत्कालिन नेकपाले र माओवादी केन्द्रबीच एकता भइनसकेको अवस्थामा तत्कालिन माओवादी केन्द्रबाट कृष्णबाहुदुर महरा सभामुख र तुम्बाहाङ्कोले उपसभामुख बनेका थिए । तर केही समयपछि दुवै पार्टी एकीकरण भएपन्तर अब सभामुख र उपसभामुख मध्येका एक पदमात्र नेकपाले पाउने भएपनि महत्वपूर्ण पद भिनेको सभामुख पद छोड्न नेकपाला तयार नभएकाले उसले उप सभामुखलाई राजिनामा दिलाउन लागेको छ । नेकपाले सभामुख पद लिए उपसभामुख पद चाहिए सत्तासाफेदार दल समाजवादी पार्टीलाई दिने कि अरुलाई दिने भन्ने निर्णय गरेको छैन । कृष्णबाहुदुर महरा संसद सचिवालयकी कर्मचारी रोशनी शाहीमाथि यौन दुर्योगबाट राजिनामा गराएर सभामुख पदबाट राजिनामा

दिन बाध्य भएका थिए । हाल उनी प्रहरीको नियन्त्रणमै रहेर स्वास्थ्य उपचार गराइरहेका भएपनि उनले सांसद पदबाट भने राजिनामा केन्द्रबाट कृष्णबाहुदुर महरा सभामुख र सांसद दुवै पदबाट राजिनामा दिन असोज १७ गते नै निर्देशन दिएको भएपनि महराले त्यसलाई अस्सीकार गर्दै सांसद पदबाट राजिनामा नदिएको हुनाले अहिले पनि उनी निलम्बन सांसदकै हैसियतमा रहेका छन् भने नेकपाले समेत उनलाई कारबाही गरेर सांसदबाट हटाउन कुनै पहल गरेको छैन । नेकपाले महरालाई कारबाही गरेर नहटाएसम्म उनी सांसदकै हैसियतमा रहने भएपनि उनले संसदीय अभ्यासमा भने भाग लिन पाउने छैन उनलाई सांसदको हैसियतमा पाउने सबै सुविधा समेत उनले पाउने छैन तर सांसद भने रहिरहेनेछन् ।

सभामुख बनेकाले अहिले पनि सभामुख पद पूर्व माओवादी पक्षले नै पाउनुपर्ने माग पूर्व माओवादी पक्षले गर्दै आएका छन् भने पूर्व एमाले पक्षले भने अब एउटै पार्टी भइसकेकाले सक्षम र योग्य व्यक्ति जो भएपनि सभामुख बनाइनुपर्ने बताउँदै अब पूर्व माओवादी र पूर्व एमाले भन्ने नहुने तर्क समेत अधि सारेका छन् । केही नेताहरूले भने हालकी उपसभामुख शिवाया तुम्बाहाङ्कोलाई नै सभामुख बनाउनुपर्ने तर्क अधि सारेपनि पार्टी अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केही ओली र अर्का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल चाहिए उनलाई राजिनामा गराएर मन्त्री बनाउने र अर्का व्यक्तिलाई सभामुख बनाउने पक्षमा रहेको एक नेताले बताएका छन् । यी सबै विषयहरूमा छलफल गर्नेका लागि नेकपाले

आफ्नो सचिवालयका बैठक पटक पटक बोलाएको छ । बैठकमा मन्त्रिपरिषद्को हेरफेर र कुनै कुनै मन्त्रीहरूलाई विदाई गर्ने कसलाई मन्त्री बनाउने र सभामुख कसलाई बनाउने भन्नेमा निर्णय हुनसक्ने सभावाना रहेको छ । कार्तिक ७ गते प्रधानमन्त्री केही अजरवैजान जाने भएकाले त्यस्वन्दा अगाडि नै यी सबै विषयहरूमा निर्णय भईसक्ने सभावाना रहेको छ । सभामुखको लागि नेम्बाङ्क र ओनसरी घर्टी सबै भन्दा अगाडि रहेका छन् । तर गृहमन्त्री रामबाहुदुर थापा भने देव युरुङ्गलाई नै सभामुख बनाउनुपर्ने पक्षमा रहेको एक नेताले बताएका छन् । यी सबै विषयहरूमा छलफल गर्नेका लागि नेकपाले

भएपनि हाल उनीहरू समेत एकीकरणकै पक्षमा देखिएका छन् तर एकीकरण कसरी गर्ने भन्ने मै विवाद रहेको छ । खासगरी राजपाका अध्यक्ष मण्डलका सदस्य राजेन्द्र महतो र समाजवादी पार्टीका नेता राजेन्द्र श्रेष्ठको संयोजकतमा वार्ता टोली गर्न भएपनि वार्ताले ठोस उपलब्धी हाँसिल गर्न सकेको छैन । राजपाले यहि कार्तिकमा महाधिवेशन गर्ने निर्णय पहिला नै गरेको भएपनि एकीकरणको प्रयास हुन थालेपछि महाधिवेशनको कार्य नै अधि नवदाएको हुनाले दुवै पार्टीका महाधिवेशन अन्योलमा परेको छन् ।

दुवै पार्टीका बैठकमा एकीकरणका बोमा छलफल र बहस भएपनि ठोस प्रगति हुन सकिरहेको छैन । सुरुमा राजपाका केही नेताहरूले उपसभामुखलाई उपसद यादव र बाबुराम भट्टराईलाई राष्ट्रिय अध्यक्ष स्वीकार गर्ने सक्षम भएपनि अन्य पाँच जना राजेन्द्र महतो, महेन्द्र राय यादव, शरतसिंह भण्डारी, राजकिशोर यादव र अनिल भाका विषयमा विवाद उत्पन्न भएको छ । यदि विवादका कारण समाजवादी पार्टी र राजपापाचि पार्टी एकीकरण हुन नसकिरहेको अवस्थामा यी दुवै पार्टीका महाधिवेशन अन्योलमा पर्ने भएकाले उनीहरूको राजनीतिक हैसियत समेत संकटमा पर्ने सक्षमावाना देखिएको छ ।

गर्ने चेतावनी समेत दिएका छन् । आलम पक्काउ गर्ने वितिकै काग्रेसका कार्यकर्ताहरूले जिल्ला प्रहरी कार्यालय रोटहट पुगेर विरोध प्रदर्शन गरेको थिए । उनीहरूले प्रतिपक्षी दलको नेताहरूलाई सिद्धायाउने खेलमा सरकार लागेको आरोग्य लागाउँदै त्यसको कडा विरोध गर्ने चेतावनी समेत दिएका थिए । आलम पक्काउपछि काग्रेसले गर्ने भिनेको चियापान कार्यक्रम समेत विथोलिएको थियो । आलमलाई पक्काउ पर्नु अधि प्रहरीले प्रतिनिधिसभाकी उपसभामुखलाई फोनमार्फत जानकारी समेत गराएको थियो । सभामुख पद रिक्त भएकाले प्रहरीले उपसभामुखलाई जानकारी गराएको हो । वहालवाला सांसदलाई पक्काउ गर्नुअधि सभामुखलाई जानकारी गराउनुपर्ने संसद

गर्ने परियोजना प्रमुख बनाएर उसलाई विना दबाव काम गर्ने वातावरण बनाइदिने दायित्व सरकारकै हो । विना लक्ष्य र विना अनुशासन तहमा खरो रूपमा उत्रन नेपाली नेतृत्वलाई सुकाव समेत दिएका छन् । अनुशासनलाई

वीनियों राष्ट्रपतिले विद्यार्थी भण्डारी,

प्रधानमन्त्री केही ओली, प्रमुख प्रतिपक्षी दलको नेता शेरबाहुदुर देउवा, नेकपाका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालसहित नेकपाको संचिवालय सदस्यहरूसँग छुट्टाषुट्टे भेटघाट गरेका थिए । पूर्वप्रधानमन्त्री माधव नेपाल, भलनाथ खनालले भने संचिवालय सदस्यको हैसियतमा राष्ट्रपति सीलाई दिएको रात्रीभोजमा समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष एवं पूर्व प्रधानमन्त्री बाबुराम भट्टराईलाई समेत सहभागि गराइएको भएपनि अन्य दलका अध्यक्षहरूलाई भने सहभागि गराइएन ।

विदेशी राष्ट्रपतिले विद्यार्थी भण्डारी,

प्रधानमन्त्री केही ओली, प्रमुख प्रतिपक्षी दलको नेता शेरबाहुदुर देउवा, नेकपाका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालसहित नेकपाको संचिवालय सदस्यहरूसँग छुट्टाषुट्टे भेटघाट गरेका थिए । पूर्वप्रधानमन्त्री माधव नेपाल, भलनाथ खनालले भने संचिवालय सदस्यको हैसियतमा राष्ट्रपति सीलाई दिएको रात्रीभोजमा समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष एवं पूर्व प्रधानमन्त्री बाबुराम भट्टराईलाई समेत सहभागि गराइएको भएपनि अन्य दलका अध्यक्षहरूलाई भने सहभागि गराइएन ।

विदेशी राष्ट्रपतिले विद्यार्थी भण्डारी,

प्रधानमन्त्री केही ओली, प्रमुख

एनआरएनएको तमासा

काठमाडौं । विदेशी भूमिमा टेक्नासाथ विधिको शासन मान्ने र अनुशासनमा बस्नेहरू एनआरएनएको आवद्ध भए र त्यसको चुनाव गर्ने नेपाल आए । एनआरएनएको चुनाव होला भनेर गएको त, नेपाली काग्रेस र नेकपाको चुनाव पो रहेछ ।

भरतपुर नगरपालिकाको निर्वाचनमा जसरी रेणु दाहाललाई जिताइयो, त्यही तमासा पो देखिए ।

तोडफोड, भैल्काल, धैंधली, गुण्डागारी,

खरिदबित्री मानौ, खसी बजार हो एनआरएनएको अधिवेशन भनेको ।

विदेश गए, विदेशी मुद्रा पनि कमाए, टाइसुट लगाए, अग्रेजी बोले तर ती नेपाली नै रहेछन्, संस्कार र बानी त नेपालीकै रहेछ । विदेश जैदेमा र गैरआवाशीय नेपाली बन्दैमा संस्कार न जाने रहेछ, नेपाली आएर जुन राजनीतिक किनबेच र भगडाको तमासा देखाए, सबै गैरआवाशीयहरूलाई बधाई छ ।

लागेका आरोपलाई मिथ्या सावित गर्न लागि परेका छन् । पार्टी नेतृत्वले समेत पदको गरिमा हेरेर आरोप प्रमाणित नभएसम्मका लागि उनीहरूलाई पदबाट निलम्बन गर्न गरी कारबाही गर्नुपर्नेमा पार